

www. **ROVDYR**.org

FOLKEAKSJONEN NY ROVDYRPOLITIKK 3-2003

MILJØDEPARTEMENTET KJØPER DEMOKRATI • FOLKEMØTER OM ROVDYRPOLITIKKEN
ROVDYR • EN FLIK AV DET BIOLOGISKE MANGFOLDET • ULVEFORVALTNINGEN FRA SKANSE TIL SKANSE

www.rovdyr.org

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Postboks 40, 7701 Steinkjer

Telefon: 975 95 119

Telefaks: 74 16 62 36

E-post: aksjonen@rovdyr.org

Bankkonto: 4464.09.33434

Annonser sendes til
Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
(se adresse over)

Annonser/bilder leveres i QuarkXPress
4.1 i riktig størrelse. Send med fonter!
Bilder og logoer i Photoshop (TIFF, EPS,
JPEG) i 300 dpi i 100% størrelse eller i
Illustrator (tekst må være konvertert til
kurver (outline). Send med
farge-utskrift av annonsen.

Stoff til ROVDYR

For å gjøre produksjonen av ROVDYR
mest mulig effektiv vil vi be om at stoff
sendes på fil (helst worddokument) og
gjærne på mail. Digitale bilder bør ha
min. oppløsning 2,1 Mb pixel -
1650x1200 JPEG fine/normal.
Stoffet sendes til
Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
Postboks 40, 7701 Steinkjer
aksjonen@rovdyr.org

Redaksjonen:

Ola Stensgård (redaktør)
Åsmund Ystad

Andre bidragsyttere:

Kari Mundal Johnsen
Gaute Nøkleholm
Klaus Høiland
Jacob Kjærsem

Utgivelser 2004

Nr. 1 - februar	manusfrist 15. januar
Nr. 2 - april	manusfrist 15. mars
Nr. 3 - september	manusfrist 15. aug.
Nr. 4 - desember	manusfrist 15. nov.

Forsidefoto: Bjørn Brendbakken

Grafisk produksjon

Truls Trykksakeri, 3570 Ål
www.trykksakeri.no

fra lederen

Bukken og havresekken

Hva slags ulv har vi fått i Norge og hvordan har den kommet hit?

Utgangspunktet for reetablering av ulv i Norge var å ta vare på den Sør-skandinaviske ulvestammen. Bern-konvensjonen ble brukt for å legalisere fredningen av denne ulven. Dersom dette hadde vært en ulvestamme med genetiske særtrekk, ville utgangspunktet vært akseptabelt. Det som har kommet fram som et faktum etter hvert, er at ulven er av finsk-russisk avstamning. Altså er argumentet for bevaring av den sør-skandinaviske ulven borte. Det er heller ikke lenger holdepunkt for å si at Bern-konvensjonen forplikter Norge til å ta vare på ulven. Norge er slett ikke forpliktet til å ivareta finsk-russisk ulv.

Spørsmålet om hvordan ulven har kommet til Norge, har vært aktuelt i lengre tid. Mistanke om utsetting har vært begrunnet, men ikke bevist. TV2-programmet «Dokument 2» har avslørt at det har foregått noe, men det endelige beviset mangler. Min påstand er at denne dokumentaren har kommet betydelig nær sannheten. Ulvevenner og forskere kjemper nå en kamp for å rettferdiggjøre reetableringen av ulven i Norge. Det er ikke lenger viktig at ulven er av Sør-skandinaviske opprinnelse. Det er heller ikke viktig å bruke Bern-konvensjonen som argument for å bevare ulven. Det er heller ikke viktig hvordan ulven har kommet til Norge. Det viktige er å beskytte den ulven vi har. Dette sier oss at sannsynligheten er stor for at det har foregått et betydelig falskspilleri omkring reetableringen av ulven i Skandinavia.

Blant andre har flere Stortingsrepresentanter slått til lyd for en uavhengig granskning av spørsmålet om utsetting av ulven i Norge og Sverige. Så skjer det som vi fryktet, nemlig at MD ber Direktoratet for naturforvaltning om å foreta denne granskningen.

Dette er å sette bukken til å passe havresekken. Dette er ingen uavhengig granskning, og blir ikke mindre enn verdiløs om den skal gjennomføres på dette grunnlaget. Det hjelper lite om direktør Janne Solli i DN forsikrer at økokrim vil bli innkopleet i saken. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener det kun er en ekstern uavhengig granskning som kan løse den oppgaven.

Miljøverndepartementets og forvaltningens manglende vilje til åpenhet og dialog i rovdyr-saken har tidligere vært et stort problem og en viktig årsak til at konfliktnivået opp gjennom årene bare har økt på tross av alle tiltak som er forsøkt. Etter planen skal den nye Stortingsmeldingen om rovviltpolitikken legges fram i desember og Stortinget behandle den til neste vår.

Både Miljøverndepartementet og Stortinget kan gjøre mye for å legge til rette for at resultatet av den kommende prosessen blir til å leve med for alle berørte parter. Det viktigste de kan gjøre, i tillegg til å lage en faglig sterkt Stortingsmelding, er å innse og ta konsekvensen av at veien til en god rovdyrpolitikk går gjennom åpenhet, kommunikasjon og vilje til demokrati.

Miljøverndepartementet kjøper demokrati

ÅSMUND YSTAD

For norske miljøorganisasjoner er staten blitt viktigste inntektskilde. Bare siden år 2000 har Miljøverndepartementet gitt over 150 millioner kroner i form av tilskudd til drift av norske frivillige miljøorganisasjoner. Dette påvirker selvfølgelig politikken til organisasjonene. Men det betyr ikke at de blir snillere og mindre kritisk til Staten. I norsk miljøpolitikk er det slik at Miljøverndepartementet (MD) ofte ønsker mest mulig kritikk og juling fra verneorganisasjonene. Det er det de betaler for. Staten betaler fordi man ønsker å bidra til en synlig opinion for et sterkt naturvern her i landet. Dette ønsket gjelder også for rovdyrpolitikken. Og miljøorganisasjonene har fått høre at jo mer de kritiserer MD – jo mer statstøtte kan de regne med å få.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener det er positivt at det stilles ressurser til rådighet for at ulike sider i viktige miljø saker skal bli godt belyst. Dette er en forutsetning for en demokratisk og rettferdig behandling. Men når Miljøverndepartementet pøser inn millioner av kroner årlig til drift av miljøorganisasjonene og ikke en krone til de som er kritisk til rovdyrpolitikken blir det hele en demokratisk parodi.

Miljøverndepartementet opererer nemlig med forskjellige krav alt etter miljøpolitiske holdninger hos søkerne. Mens f.eks lovbrudd begått av miljøorganisasjonene er helt uproblematisk, har MD funnet ut

Når staten blir hovedfinansieringskilde for organisasjonene blir kontakten med grasrota mindre interessant, og ledelse og sekretariat i organisasjonene framstår mer og mer som et «ekstrabyråkrati» for Staten.

Naturvernforbundet mener at "leve med rovdyr" med fordel kan læres ved hjelp av koserovdyr i tøy og papp.

FOTO: LARS ERIK BRATTÅS

at organisasjoner som ikke godtar norsk rovdyrpolitikk fullt og helt ikke skal motta støtte. Det brede kunnskaps- og informasjonsarbeidet som Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk driver kan ikke få offentlig støtte fordi Miljøverndepartementet kun ønsker å støtte organisasjoner som kritiserer staten fra et miljøpolitisk godkjent ståsted.

Dette vitner om at den demokratiske takhøyden i Miljøverndepartementet i beste fall er ujevn. Det offentlige utredningsprosjektet Maktutredningen la tidligere i 2003 fram en rapport der de stilte spørsmålet om det lenger finnes noen frivillig miljøbevegelse i Norge. Bakgrunnen for denne

I tillegg til store årlige tilskudd til drift, gir miljøvernforvaltningen ofte i tillegg prosjektmidler til miljøorganisasjonene. Norges Naturvernforbund mottar 4,5 millioner kroner i grunnstøtte. Men likevel har de ikke råd til å drive egne prosjekter. Norges Naturvernforbund har nylig mottatt «tilskudd til vilttiltak» fra Direktoratet for naturforvaltning (DN). Naturvernforbundet ønsker mer saklighet og fakta i rovdyrdebatten. Derfor søkte de om kr. 100.000 for å lage plakater, brosjyrer og koserovdyr i stoff og papp som skal brukes til informasjon overfor barn, unge og voksne. Og DN bevilget kr. 100.000 uten å blunke.

analysen var at medlemstall og demokratisk deltagelse var sterkt redusert hos norske miljøorganisasjoner det siste 10-året. Tidligere var det inntekter fra medlemskontingent og medlemsdemokrati som bestemte organisasjonenes politikk. Nå mener maktutredningen at dette er forandret fordi det nå er statstøtte og strategimøter med Miljøverndepartementet som bestemmer hva miljøorganisasjonene mener og gjør.

Når staten blir hovedfinansieringskilde for organisasjonene blir kontakten med grasrota mindre interessant, og ledelse og sekretariat i organisasjonen framstår mer og mer som et «ekstrabyråkrati» for Staten. Miljøverndepartementet trenger en sterk miljøbevegelse som bl.a roper på sterkere rovdryvern. Miljøorganisasjonene trenger penger fordi vanlige nordmenn flykter fra medlemsstokken når organisasjonene roper om sterkere rovdryvern. Myndigheter og organisasjoner finner hverandre med felles interesser i å overbevise Stortinget om at det finnes krav om økte rovdryrbestander ute blant folket. Og i neste omgang ser vi at MD viser til det faktum at folket krever mer rovdryr som både argument og årsak til at vi skal ha mer rovdryr.

Dette er å kjøpe demokrati. Og Storkomiteen som skal behandle rovdryrmeldingen er den samme komiteen som hvert år godkjenner miljøverndepartementets forslag om fordeling av millionene til organisasjonene. Storkomiteen har med andre ord gått god for ordningen gjennom alle år.

En seriøs behandling av rovdryrpolitikken krever derfor at medlemmene i Energi og Miljøkomiteen koster på seg å spørre om det faktisk er slik at miljøorganisasjonene representerer de brede lag av folket, eller om det bare ser slik ut.

Miljøverndepartementet stiller ny betingelse for støtte til frivillige organisasjoner

1. oktober 2003. Åpent brev til Stortingets Energi- og Miljøkomité v/ komiteens leder, Stortingsrepresentant Bror Yngve Rahm.

Uavklarte spørsmål, spesielt omkring gjeninnføring av en fast ulvebestand, førte til at Stortinget besluttet at rovdryrpolitikken må underkastes nybehandling basert på en ny melding. *Støtten til frivillige organisasjoners bidrag til meldingsarbeidet er av Miljøverndepartementet gjort avhengig av at organisasjonene allerede i utgangspunktet godtar dagens målsetting. En slik betingelse synes å være i strid med Stortingets intensjoner.*

Det er vektige grunner til at regjering og Storting bør hilse velkommen flest mulig innspill før de setter strek for pågående fase av rovdryrdebatten. Stortinget har gitt regjeringen krevende pålegg: «Det geografiske området for den nye forvaltningsplanen må begrenses så mye at konflikten kan reduseres til et minimum innenfor målsettingen om en levedyktig bestand av ulv i Norge.» Og videre: «Stortinget ber Regjeringen vurdere og igangsette tiltak for å avhjelpe de menneskelige omkostninger som er knyttet til rovdryrpolitikken, herunder frykt og andre psykiske belastninger, redusert trivsel og redusert livskvalitet for deler av befolkningen i rovdryrnære områder.» Miljøverndepartementet skal dessuten legge frem for Stortinget en analyse av konsekvensene av forvaltningsplanen.

Støtten til frivillige organisasjoners bidrag til meldingsarbeidet er av Miljøverndepartementet gjort avhengig av at organisasjonene allerede i utgangspunktet godtar dagens målsetting. En slik betingelse synes å være i strid med Stortingets intensjoner.

lyse av konsekvensene av forvaltningsplanen.

Siden 1860-årene har ulven vært fjernet fra faunaen i Sør-Norge fordi konfliktene ble for store med vår spredte bosetting og intensive utmarksbruk. Den Norske Turistforening og Norges Jeger- og fiskerforbunds ledelse, Foreningen Våre Rovdyr og WWF

er blant dem som nå vil ha ulven gjeninnført.

Forts. side 14

Folkemøter om rovdyrpolitikken.

Folkeaksjonen tar ansvar for kommunikasjon og dialog i rovdyrpolitikken. Vi har den beste internettinformasjonen om temaet på www.rovdyr.org og vi har det beste tidsskriftet. Men for at arbeidet med ny rovdyrpolitikk skal kunne engasjere enda flere har Folkeaksjonen i år invitert til en rekke folkemøter om rovdyrpolitikken. Nærmere 1000 tilhører har deltatt på våre 5 møter rundt omkring i landet.

ÅSMUND YSTAD

Folkeaksjonen ønsker en god og bred demokratisk prosess i arbeidet med ny Stortingsmelding. I løpet av tida med forarbeider til Stortingsmeldingen har vi derfor invitert fagfolk og engasjerte organisasjoner for å få diskutert aktuelle problemstillinger og ny kunnskap i full åpenhet. I tillegg til dette arbeidet har vi selvfølgelig fulgt med Miljøverndepartementets arbeid med Stortingemeldingen. Så sent som 10. oktober var Folkeaksjonen inne i sitt siste møte med MD, der vi spesielt diskuterte forvaltningsområder og ulike typer lokal forvaltning.

Etter at Stortingsmeldingen er lagt fram ønsker Folkeaksjonen å fortsette

med slike åpne møter. Men nå blir det selvfølgelig innholdet i rovdyrmeldingen og politikernes reaksjoner som blir hovedsaken. Verken Bygde-Norge eller rovdyrene har bruk for flere rovdyrvedtak på sviktende grunnlag. Uansett hva andre måtte påstå vet vi at kommunikasjon med de som skal leve med rovdyrene er en forutsetning for å kunne lykkes med noe som helst.

De tre siste folkemøtene kan du lese om her:

Olavsgaard på Skjetten i Akershus 8. oktober
Arrangør: Folkeaksjonens fylkeslag i Akershus

Bernkonvensjonen kan legges død!

Dette var hovedbudskapet til Folkeaksjonens Nils Solberg i oppsummering etter møtet. Bernkonvensjonen har blitt benyttet av norske politikere som en unnskyldning. Heretter må politikerne vedkjenne seg at de stemmer for økte rovdyrproblemer av egen fri vilje.

5 innledere var invitert for å sette fokus på ulike tema som rovdyrpolitikken juridiske grunnlag, menneskers livskvalitet, biologisk mangfold, jaktinteresser og kostnader med rovdyrforvaltningen.

Universitetsstipendiat Andreas Schei har, på oppdrag av DN, laget en utredning om norsk rovdyrforvaltning og folkeretten. Han opplyste at Norge har rettslige forpliktelser i henhold til en rekke internasjonale konvensjoner og avtaler. Schei konsentrerte innlegget om forholdet til Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonen har 3 vedlegg som inneholder lister over arter med ulik beskyttelsesgrad. Ulv, bjørn og jerv er plassert i vedlegg 2 som omfatter arter med streng beskyttelse.

Andreas Schei

Det er et krav om bevaring på bestandsnivå. Det er anledning til å legge til grunn en samlet vurdering av en felles stamme i Sverige og Norge, slik at hvert land ivaretar en del av bestanden. Bernkonvensjonen legger ikke føringer angående hvor stor andel et enkelt land bør ha av en felles bestand, og det er flere vurderingsmåter som er aktuelle. Det kan for eksempel vurderes opp mot skadeomfang.

Odd Egil Stabbetorp - forsker II ved NINA
Biologisk mangfold i kulturlandskapet

Stabbetorp og Anders Often arbeider for tiden med et prosjekt som omhandler kulturbetinget biologisk mangfold i grensetraktene i Sør/Øst-Norge. Rio-konvensjonen setter krav om bevaring av arters økosystemer, på artsnivå og på genetisk nivå. I seinere tid er det økt forståelse for at mennesket også er en del av naturen og at vi bidrar både på godt og vondt. Vår aktivitet har blant annet bidratt til etablering av kulturlandskaper med sin spesielle artssammensetning, samtidig som det viser vår kulturhistoriske bakgrunn mange tusen år bakover i tid. Enger, slåttemarker og setervoller er eksempler på slike elementer. Disse land-

skapstypene er avhengig av husdyrhold og beiting, og vil gro igjen med busk og kratt dersom husdyrene forsvinner og beitingen opphører. Stabbetorp opplyste at ca 30% av rødlisteartene i Norge er knyttet til det tradisjonelle kulturlandskapet.

Ketil Skogen er forsker ved NINA/NOVA og skulle snakke om Livskvalitet for befolkningen i rovdyr-områder.

Han syntes det var vanskelig å gi klare svar på spørsmålet på grunn av store variasjoner i lokalsamfunnene. Det var foretatt undersøkelser i flere rovdyrkommuner i flere fylker. Undersøkelsene tyder på at rovdymotstanden ikke automatisk er størst der det er mye husdyrhold og beiting. Det må altså være andre forhold som har vesentlig betydning. Skogen nevnte hensynet til jakten som en mulig forklaring.

Motstanden mot rovdynene kan også være begrunnet i at befolkningen føler seg umyndiggjort og overkjørt av sentrale myndigheter. Lokalbefolkningen ser på ulven som et eksempel på en utvikling som de misliker, og som blir påtvunget dem av den urbane befolkningen og styresmaktene. Det oppstår et motsetningsforhold mellom akademisk kunnskap og erfaringsbasert lokal kunnskap.

Sven Stenbrenden

Sven Stenbrenden, jaktkonsulent i Norges Jeger- og Fiskerforbund.

NJFF har over 100.000 medlemmer og ble opprinnelig stiftet med det hovedmål å bekjempe rovdynene. Forbundet var skuffet over nåværende stortingsmelding nr 35. (rovdymeldingen fra 1997) Det tar i svært liten grad hensyn til jakt og det jaktbare viltet. Likevel valgte forbundet å støtte nåværende stortingsmelding. Forbundet mener at de store rovdynene er en del av den naturlige faunaen, men krever at det skal kunne drives jakt. De ønsker ikke sonering, eller differensiert forvaltning.

De mener at skadedyr kan tas ut, men at jakt må være det vesentlige virkemidlet i hele utbredelsesområdet. Jakten må bedrives av lokale jegere, og de mener at dette virker konfliktdempende. Forbundet er tilhenger av «byrdefordelingsprinsippet». Det vil si at en ulveflokk kan fjernes når den har plaget et lokalsamfunn tilstrekkelig lenge.

Øyvind Holm, seniorrådgiver i Miljøverndepartementet og koordinator for skrivingen av ny Stortingsmelding om rovviltpolitikken.

Han ga honnør til Folkeaksjonen for at man hadde tatt initiativ til å bevege debatten bort fra å bare handle om rovdyr/ sau/ rein. Arbeidet med ny rovdymelding skal være ferdig og produktet levert til Stortinget innen nyttår i år. Han antok at sluttbehandlingen i Stortinget vil skje i løpet av 2004.

Holm gjennomgikk dagens bestandsmål for rovdynene i Norge. Målet for ulvebestanden er 8 til 10 familiegrupper i Skandinavia hvorav noen i Norge. Han viste videre et oppsett med budsjettmessige kostnader ved rovdypolitikken der summen var 120 mill. kr. Erstatninger for beitedyr er største posten med 70 millioner.

Den nye rovdymeldingen bygger på ca 30 forskningsrapporter, ca 70 offisielle innspill og en mengde private innspill. Han henviste så til utredningen som er foretatt av utvidet ROSA-gruppe, og

nevnte spesielt at denne rapporten tilrådde differensiert forvaltning. Videre at det kreves store forvaltningsområder, at det bør tilstrebes lokal medvirkning i forvaltningen og at lokal aksept av forvaltningsstrategien må økes.

Ulveglass fra Magnor til innlederne.

Fra venstre: Øyvind Holm, Sven Stenbrenden, Ketil Skogen, Odd Egil Stabbetorp og Andreas Schei.

Etter innledningene var det spørsmålsrunde og debatt mellom publikum og innledere. Juristen Andreas Schei mente at våre forpliktelser til å ta vare på ulv er de samme om ulven er russisk, forutsatt at den har vandret inn på egen hånd. Det ble stilt flere spørsmål ved misforholdet i ressursbruk på rovdyr kontra andre store miljøvernoppgaver. Mest interessant var det imidlertid å legge merke til en utbredt enighet om at Norges forpliktelser i henhold til Bernkonvensjonen er **mye svakere** enn det Miljøverndepartementet og Stortinget la til grunn i 1997.

Nils Solberg, landsstyremedlem i Folkeaksjonen ny rovdypolitikk sa det slik i sin oppsummering: Bernkonvensjonen kan legges død. Den har blitt benyttet av politikere som en unnskyldning. Nå må norske politikere vedkjenne seg at de stemmer for økte rovdyrproblemer av egen fri vilje.

Møtet ble godt ledet av Arne Rørå, direktør i Norskog. Møtet ble ellers prikkfritt gjennomført under ansvar av Kåre Holmen fra Folkeaksjonens fylkeslag i Akershus.

Et fylldig referat fra møtet, fra både innledninger og debatt, kan leses på

Folkeaksjonens nettside www.rovdyr.org. Referatet er signert Ola Lund, Rakkestad.

Verdal i Nord-Trøndelag 3. september Arrangør: Folkeaksjonens fylkeslag i Nord-Trøndelag

Kjerneområdene bør fjernes

Dette var et klart råd fra Professor Reidar Andersen fra NINA/NTNU som var en av innleiderne på møtet. - Ingen ønsker å bo i et reservat slik det blir oppfattet når det er snakk om kjerneområder.

Reidar Andersen innledet i kraft av prosjektleder i det bredt anlagte forskningsprosjektet Rovvilt og Samfunn, RoSa med en rekke forskere, samt forvaltere og organisasjoner på begge sider i konflikten. RoSa la tidlig i år fram en rapport for MD og tok til orde for til dels store endringer i norsk rovdyrpolitikk.

Første innleder var imidlertid Vemund Jaren, seniorrådgiver i Direktoratet for naturforvaltning. Foran en godt besøkt møtesal og en fulltallig politikerbenk med Stortings- og fylkespolitikere, gikk han gjennom hovedtrekkene i dagens forvaltning, og fortalte om prosessen fram til ny Stortingsmelding blir lagt fram. Det blir lite nytt å høre før den dagen den nye rovdyrmeldingen legges fram.

Så var det Reidar Andersen tur, og i et lengre innlegg om forvaltning av rovdyr var han inne på flere viktige forhold som det er avgjørende å få til, hvis en skal kunne lykkes med forvaltningen og nå målene. Det var dette som rådgivingsgruppen RoSa hadde brukt mye tid på før de la fram sin tilrådning, underskrevet av de fleste norske rovdyrforskerne, representanter fra forvaltningen, næringsorganisasjonene, naturvernforbundet, WWF og Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk. Rapporten sier bl.a:

- Sterk og klar kritikk av dagens kjerneområdemodell og sone-ring
- Rovdyrene må alminneliggjøres og forvaltes som annet vilt.
- Frykt for store rovdyr og samfunnsmessige konsekvenser må tas på alvor.
- Lokal deltagelse i forvaltningen er en grunnleggende forutsetning for å lykkes.
- Bernkonvensjonen forplikter ikke Norge til å ha egne levedyktige bestander.

Professor Reidar Andersen snakket med innlevelse om nye grep som må gjøres for å lykkes med forvaltningen av de store rovdyrene.

«Beiting, biologisk mangfold og rovdyr» var tema for neste innleder, forsker Inga Bruteig, forsker ved NINA. Bruteig var en av forskerne som sto bak en rapport om dette temaet, laget på oppdrag fra DN.

Forsker Inga Bruteig:
Mer rovdyr kan gi mindre biologisk mangfold.

Rapporten setter søkelys på beitingen og beitedyrenes betydning for opp-

rettholdelsen av det biologiske mangfoldet i kulturlandskapet. Norske tradisjoner for utmarksbeiting har ført til at det knapt finnes kvite flekker på norgeskartet, som ikke kan kalles for kulturlandskap. Husdyrbeiting er derfor en av de faktorene som er viktigst for det biologiske mangfoldet. Hvis økte bestander med rovdyr gir opphør eller endringer i beitebruken kan det gi lavere biologisk mangfold i utmarka.

Bruteig viste til Sverige der en omfattende gjengroing hadde endret utmarksarealene mye i løpet av de siste 100 år. Å restaurere et slikt biologisk mangfold som går tapt er meget vanskelig eller umulig.

Overlege Eystein Stordal var fjerde innleder og snakket om livskvalitet i rovdyrområder. Stordal som er psykiater og jobber ved sykehuset Namsos, har fulgt rovdyrpolitikken nært i flere år, og synes det er rart at de medisinske sidene ved angst og bekymring i rovdyrområdene er vektlagt så lite.

Det som kan starte med en enkel bekymring kan i verste fall gå over til angst. Ingen sykdommer koster samfunnet mer enn mentale lidelser. Stordal mente at det må legges til rette for mer forskning på livskvalitet i rovdyrområdene, og mente også at dette området måtte bli gjenstand for forebyggende tiltak, på linje med andre tiltak for å redusere rovdyrkonflikten.

Stordal gjorde et poeng ut av at det i faglitteraturen fantes mye stoff om angst og små dyr, men så godt som ingen ting om angst og store dyr.

Før kaffepausen slapp fire nye personer til, med korte kommentarer. Veronika Seim fra Landbruk og Rovvilt, John Helge Inderdal fra Lierne, Per Flatberg fra fylkets naturvernforbund og Endre Alstad fra NTJFF Rett etter pausen slapp så politikerne til med korte kommentarer til det som var sagt. Alle partier var representert med Stortingsrepresentantene Aud Gaundal AP, Arne Lyngstad KRF og Per Sandberg FRP i

spissen. Fra de andre partiene møtte fylkestoppene.

I debatten var det enighet blant de fleste politikerne om at man etter mange års erfaringer hadde innsett at konflikten rovdyr og menneske var minst like stor og vanskelig som konflikten med beitenæringen.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk fikk mye skryt for opplegget med møtet, og flere sa meget klart at dette var nettopp det de trengte for å kunne følge med og kunne sette seg godt inn i problematikken. Innlederne og politikerne fikk i tillegg til mange spørsmål, også klare råd om hva som er feil med dagens forvaltning.

Møteleder ved rovdyrmøtet i Verdal i Nord-Trøndelag var Erik Revdal, direktør i Nord-trøndelagsforskning.

Jervemøte i Folldal 19. august 2003 Jerveforvaltning ute av kontroll?

Dette var tittelen på møtet som Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk i samarbeid med vårt fylkeslag i Hedmark arrangerte i Folldal. Årets registreringer av jerveynglinger tyder på en eksplosiv vekst i jervebestanden i Sør-Norge. I 2002 sa myndighetene 7 jerveynglinger i Sør-Norge, mens

det tilsvarende tallet for 2003 var 17. Og det på tross av jakt og uttak av skadejerv i mange år på rad.

Økende tapstall, ny kunnskap om utveksling av jerv mellom sør og nord, sterk økning i antallet ynglinger, var forhold som gjorde at vi ønsket å utfordre på det faglige grunnlaget for forvaltningen av jerv i Sør-Norge. Til å diskutere dette hadde vi invitert jerveforsker Arild Landa, NINA, Morten Kjørstad, Direktoratet for Naturforvaltning, Erik S. Winther, NBS, Erlend Løkken, ordfører Dovre kommune Odd E. Risan, NSG og Sigurd Avdem fra Norges Bondelag, WWF og Naturvernforbundet var invitert, men takket nei til å delta.

Bortimot 180 møtedeltagere fikk oppleve interessante innledninger fra fagfolk og organisasjoner. Fra Stortinget møtte SVs Ketil Bjørklund, og SPs Inger Enger fra Oppland, og Høyre-representantene Bjørn Hernæs, Hedmark og Michael Momyr fra Sør-Trøndelag Høyre.

Møteleder var Knut Korsæth, Lillehammer, tidligere fylkesmann i Oppland. Han leverte følgende oppsummering etter innledninger og diskusjon på møtet.

OPPSUMMERING FRA ROVVILT-MØTET I FOLLDAL SAMFUNNSHUS 19. AUGUST 2003.

Med utgangspunkt i de forberedte innlegg fra foredragsholderne, panel-deltakerne, uttrykte meninger fra tilhørerne samt sluttinnleggene fra de innbudte deltakere oppsummeres det hele slik:

- I. Forutsetninger knyttet til Bernkonvensjonen. Bernkonvensjonens målsetting om bevaring og opprettholdelse av gitte bestander legges fortsatt til grunn forutsatt gjensidig forståelse av bestandsgrunnlag og registreringsmetoder.
- II. Forhåpninger til den nye Rovvilt-meldingen.

1. Det må være en felles målsetting å videreutvikle vårt biologiske mangfold. Behovet for beitedyr for å bevare kulturlandskapet må inngå i denne målsettingen.
2. Betydningen og nødvendigheten av levende bygder må inngå som viktig «grunnmur» i den nye meldingen.
3. Holdbare registreringsdata er grunnlaget for all viltforvaltning. Felles forståelse og videreutvikling av metoder for bestandsregistreringer må derfor prioriteres høyt.
4. Forvaltningsorgan som har lokal forankring, vil bedre kunne sikre lokal involvering i bestandsregistreringen og i utformingen og gjennomføringen av forvaltningstiltakene.
5. Det må tas høyde for en bedre kommunikasjon mellom forskning, forvaltning, den erfaringsbaserte kunnskap og lokalbefolkningen.
6. Det etableres ordninger som sikrer et langt hurtigere uttak av reelle skadegjørere.
7. Frykt, uro og sosiale konflikter i forbindelse med rovvilt må aksepteres som realiteter. Det forutsettes derfor at slike umålbare forhold også blir tatt høyde for i meldingen.
8. Møtedeltakerne forutsetter at spørsmålet om lisensjakt på jerv i Sør-Norge blir vurdert på ny i forhold til ev. samordning med reinsdyrjaktens starttidspunkt.
9. Myndighetene hevder at jerven i Sør-Norge utgjør en egen bestand. Nye forskningsresultater bekrefter at det har foregått utveksling. Det kan derfor tyde på at vi over tid er i ferd med å få en felles jerv-stamme i Fenoskandia. Hvis så er tilfelle, er det berettiget å stille kritiske spørsmål ved hele bestandsgrunnlaget for jerv i Sør-Norge.

Knut Korsæth, Lillehammer

Rovdyrpolitikken sett fra hovedstaden

AV KARI MUNDAL
JOHNSEN, OSLO

Norges Bondelag har fattet et vedtak om at vi ikke kan ha ynglende ulv/bjørn, da konflikten med dyr på utmarksbeite blir for voldsom. Dette innspillet er en uforbeholden støtte til vedtaket.

Selv har jeg ikke tilknytning til landbruket, jeg bor i Oslo, er utdannet i matematikk, og arbeidet tidligere som programmerer. Men jeg har fulgt denne saken fra sidelinja, og etterhvert blitt så opprørt på sauebøndernes vegne (og egne faktisk) at det føles uforsvarlig å tie.

Erik Solheim i Norges Naturvernforbund sier at Bondelagets vedtak ville sette Norge i «en alvorlig internasjonal skammekrok». Hva er det vi skal skamme oss over? Først av alt, tror man bønderne lyver når de sier at ulv og sau ikke går sammen? Mange tror visst det. Her i Oslo høres stadig et argument om at «på landsbasis er saueta-pene til ulv forsvinnende i forhold til de som ellers kommer bort på beite». Altså ingen grunn for bønderne til å skrike opp. Selv gjennomskuet jeg ikke dette før den ene beretningen etter den andre dukket opp i Nationen om folk som hadde fått massakrert bortimot halve saueflokken. Da begynte jeg å tenke, og la merke til det snedige uttrykket «på landsbasis». Det er tross alt ikke ulv overalt, slik at når man sprer tapene til ulv over hele landet, ser det ikke så galt ut. Hvem har fabrikkert dette argumentet? Tror Stortinget på det? Det flertallet som man hevder er «for ulv», tror de på det?

Folk som beskylder sauebønderne for alene å bære ansvaret for utryddelsen av rovdyr her i landet, burde ta seg en tenkepause - i skammekroken.

Argumentet ble punktert av daværende leder for Statens dyrehelsetilsyn, veterinærdirektør Eivind Liven, omtalt i Nationen 4-12-2002, under overskriften «Ingen menneskerett å produsere ulvematt». I meg vakte denne artikkelen både opprør og lettelse. Lettelse fordi det endelig ble slått fast at der det er ulv, er det blitt et gedigent dyreplageri å sende sauene i gapet på den. Opprør fordi sauebønderne fikk skylda. Her har Norge tredd en rovdyrpolitikk ned over hodene på dem mot deres klare protester, og nå det går akkurat så galt som de forutsa, skal vi fri oss fra ansvaret ved å henge dem ut som dyreplagere?

Erik Solheim sukker over at Bondelaget stiller seg utenfor debatten om hvordan belastningen for den enkelte sauebonde kan reduseres. Denne debatten har pågått i årevis nå, når ett tiltak ikke virker, skal bønderne værsgod ta stilling til det neste. På en utenforstående virker dette som ren uthalingstaktikk, jeg er fristet til å si mobbing. Hadde det eksistert virksomme tiltak, tror jeg bønderne hadde funnet fram til dem nå, jeg nekter å tro at en hel yrkesgruppe er bakstreversk som Erik Solheim sier.

Tilbake til skammekroken

Det vi egentlig måtte skamme oss over, er at vi er blitt fire millioner. Vi har tatt hele landet i bruk, til byer, drabantbyer, industri, flyplasser, motorveier, golfbaner, kornåkre og

dyr på beite. Ikke noe av dette går sammen med rovdyr. Beitedyra skiller seg her bare ut ved at de er den eneste aktiviteten som ikke har gjort området ulevelig for rovdyra. Disse må derfor holdes unna med børsa, mens de andre aktivitetene kan bruke bulldozeren. Det siste er ikke mer moralsk enn det første. Folk som beskylder sauebønderne for alene å bære ansvaret for utryddelsen av rovdyr her i landet, burde ta seg en tenkepause - i skammekroken.

Bruk av utmark til beite er en genial utnyttelse av områder der feks. korndyrking ville være umulig. Den skiller seg også fra det meste av annen matproduksjon ved at den fremmer dyrevelferd og artsmangfold. Noen større kontrast til «dyrefabrikker» enn dyr på utmarksbeite kan vel ikke tenkes. Og beiteområdene er ikke monokulturer. De ekskluderer noen arter, som rovdyr, men gir rom for andre. De er rett og slett en del av det biologiske mangfold, og det ett som på verdensbasis antagelig er mer truet enn artene ulv og bjørn.

Angående forholdet mellom ulv og mennesker vil jeg begrense meg til en replikk: Når folk hevder, gjerne med en smilende allvitenhet, at ulv er helt ufarlig for mennesker, pleier jeg å stille spørsmålet: Ville du sendt ungene dine på skolevei gjennom en skog med en ulvflokk? Jeg har ikke truffet én som med den samme smilende allvitenheten sier: Selvfølgelig ville jeg det. Ikke én.

(Dette innlegget er en forkortet utgave av et skriv som er overlevert partiene på Stortinget)

Ulveforvaltningen drives fra skanse til skanse

Meler sin syke mor

Argumentasjonen flyttes nå altså over på ulvens oppgave i økosystemet, uavhengig av hvor den kom fra. Kjente ulveforskere snakket eksempelvis i VG, i etterkant av ulveprogrammet på TV 2, om at en av ulvens viktige oppgaver var å gi føde til åtselere. De overser at det av ulike årsaker settes sterke ressurser inn for å bekjempe nettopp slike dyr i dagens naturforvaltning. Det er nettopp derfor slakteavfall ikke kan deponeres i naturen og mange jegere fjerner innvollene etter slakting. I det hele tatt synes naturforvaltningens mål for administrasjon av det helhetlige samspillet satt til side så snart det er snakk om ulv.

Nå er det på tide å se på konsekvensene totalt sett og gjøre rasjonelle avveininger mellom fordeler og ulemper, på lik linje med forvaltningen av andre individer. Det er dette som er essensen. Det forbløffer meg derfor at anerkjente rovdryrforskere indirekte argumenterer for utsetting av ulv, men vrir seg i stolen i erkjennelsen av at tiltaket er ren faunakriminalitet. Selv om representantene fra forskning og forvaltning synes det er uvesentlig hva slags ulv vi har, og hvordan den kom hit, er det nok mange i distriktene og blant politikerne som ikke ser like pragmatiske på dette.

Særlig når våre nyankomne utgaver av arten finnes i hopetall lenger øst, der den har plass nok til å leve uten for sterke konflikter.

Samtidig bør det nevnes at forskningen og

forvaltningen, på lik linje med næringsinteressene, slåss for penger og arbeidsplasser, selv om det gjøres på en demonstrativt akademisk måte. Uten ulv i Norge stanser en pengeflom fra Miljøverndepartementet til et utall formål med ulv

GAUTE NØKLEHOLM,
NÆRINGSPOLITISK SJEF
I NORSKOG

Rovdyrforvaltningen går fra skanse til skanse. For under ett år siden dreide argumentasjonen seg om å ta vare på en helt særegen europeisk ulvebestand. Da anerkjent forskning slo fast at denne familiegrenen har vært utdødd i tiår, passerte den tragiske nyheten rovdryrforvaltningen med et skuldertrekk. Sorgarbeidet var merkelig nok over før det hadde begynt, til tross for at selve fundamentet rundt ulveforvaltningen slo sprekker. Deretter sannsynliggjorde TV 2 at dagens svensk/norske ulvebestand kan bygge på ulovlig utsetting av ulv. Rutinemessig vil ingen bortforklaring ligge uprøvd. Etter vårt syn har myndighetene et forklaringsproblem, og vi venter i spenning på rovwiltmeldingen.

I stadig sterkere grad minner reaksjonene fra de som mener å kunne noe om ulv, om en moderne utgave av eventyret om keiserens nye klær. Siden keiseren er naken, forsøker representanter fra rovdryrforskningen og forvaltningen å trekke leseren inn i en suggererende malstrøm av miljø-

floskler og akademisk utformede påstander. Ulven fremstilles som en biologisk bærebjelke i norsk fauna, uavhengig av hvordan den kom dit. Det blir forsøkt skapt et skinn av at dyrets oppgave i økosystemet hele tiden har vært et viktigere vernekriterium enn artens genetiske egenart.

Dette til tross for grunnprinsippet at en enhver art som utgjør en beskjeden biologisk masse, også spiller en tilsvarende liten rolle for det totale økosystemet. Når arter som finnes i betydelig omfang ellers i verden søkes ivarettatt som lokale grupper, skyldes det genvariasjonen den bidrar til innad for arten. Det er en vesentlig forskjell fra å skulle gjeninnføre fremmed ulv til erstatning for en utdødd lokal bestand, fordi en engere krets mener den er så sunn for økosystemet rundt.

*Dette til tross for grunnprinsippet
at en enhver art som utgjør en
beskjeden biologisk masse, også
spiller en tilsvarende liten rolle for
det totale økosystemet.*

som stikkord. Fremstillingen av konflikten som en kamp mellom næring og miljø er derfor etter vårt syn ikke like opplagt som noen vil ha det til.

Skader miljøarbeidet

Argumentene for norsk ulv er nå bortimot pulverisert. Likevel maler forskerne videre som om ingenting var skjedd, og gjør opp status uten at realitetene spiller særlig rolle. Det kjempes frenetisk for fortsettelsen av et dyrt byggeprosjekt etter at det er påvist så store setningsskader at enhver logikk tilsier at prosjektet må stanses. Nå må noen ta til fornøften og sette ned foten for den kostnadskrevene og nærmest åndelige innfallsvinkelen til ulven som art. Mens et godt skjult antall millioner kroner årlig sprøytes inn i arbeid for dette ene dyret, har vi en møllspist rødliste som ikke er oppdatert og en artsdatabank som ennå ikke står på beina. Vi har arter som fjellreven der vi som fjellnasjon har et helt spesielt ansvar og hvor situasjonen er prekær, uten at arbeidet bevilges særlig mer enn knapper og glansbilder.

Mens et godt skjult antall millioner kroner årlig sprøytes inn i arbeid for dette ene dyret, har vi en møllspist rødliste som ikke er oppdatert og en artsdatabank som ennå ikke står på beina.

Videre finnes det arter som er påvist utryddet uten at de får nevneverdig oppmerksomhet. Ulven derimot, som finnes i nær sagt hele verden, har fått opparbeidet en helt særegen status. Dette misforholdet er til skade for det krafttaket som settes inn både fra private og offentlige aktører for å skape et helhetlig og sterkt vern av miljøet.

Offentlig naturforvaltning har klart å skape en fundamentalistisk forvaltningsreligion rundt ulven som fagfelt der politikerne enten betingelsesløst støtter trosretningen, eller er hedninger. Og de vantro er merket som generelle miljøfiender - en rolle som for tiden ikke belønnes med stemmer. I panikkartet iver etter å overbevise allmuen om at det er likegyldig både at, og hvordan, fremmed genmateriale har ankommet landet, snubler derfor politikere og offentlig forvaltning rundt i grunnleggende forvaltningsprinsipper som elefanter i glassmagasinet.

Gaute Nøkleholm

Konklusjonen må være at vi ikke kan akseptere selvtækt, verken i den ene eller den andre retningen. Det skal ikke være slik at du kan ta saken i egne hender når du er uenig med den gjeldende politikken eller loverket. Hvis myndighetene tar avstand fra en forbudt handling men samtidig velsigner resultatet av lovbruddet, har forvaltningen spilt fallitt. Da rører vi ved de grunnleggende rettsprinsipper som demokratiet er bygget på. Nå skal Direktoratet for Naturforvaltning utrede om ulv er satt ut. Det er et arbeid vi vil følge med stor interesse, og det bør komme noe mer enn gamle forklaringer.

Jervedommen i Valdres

Jervedommen i Valdres er et alvorlig varsko til norsk rovdyrforvaltning

Fire personer som nylig møtte i Valdres tingrett tiltalt for ulovlig felling av jerv er enstemmig frifunnet. Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mener at dommen er et alvorlig varsko til myndighetene om at norsk rovdyrforvaltning må endre kurs.

Utfallet av dommen er den eneste riktige. Det er ikke en rettstat verdig at enkeltpersoner må risikere sine grunnleggende rettigheter for å oppnå levelige forhold for seg og sine dyr i hverdagen.

For at forvaltningen av store rovdyr skal kunne lykkes må det finnes et tillitsforhold mellom myndighetene og lokalsamfunnene som skal leve med rovdyrene. Slik tillit eksisterer ikke i dag og den kan kun bygges opp hvis Regjering og Storting innser og legger til rette for at rovdyrpolitikk kan bygges nedenfra med utstrakt lokal deltagelse og tilsvarende ansvar.

Dommen i Valdres tingrett viser at retten har samme oppfatning av tingens tilstand som den jevne mann og kvinne i Bygde-Norge. I løpet av kort tid skal Miljøverndepartementet legge fram en ny Stortingsmelding om

rovdyrpolitikk. Tidligere har myndighetene lagt stor prestisje i å tilpasse rovdyrpolitikk i forhold til internasjonale konvensjoner.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk krever nå at myndighetene legger tilsvarende prestisje i arbeidet med å utvikle en rovdyrpolitikk som er i tråd med norske lover og tradisjonelle rettigheter.

Rovdyr

– en flik av det biologiske mangfoldet

PROFESSOR KLAUS HØILAND, BIOLOGISK INSTITUTT, UNIVERSITETET I OSLO

Tradisjonelt tredeles det biologiske mangfoldet i økosystem-mangfold, artsmangfold og genetisk mangfold, dvs. vårt totale mangfold. I prinsippet oppfattes alle

artene (evt. økosystem og genotyper) som atomære, dvs. helt jevnbyrdige størrelser. Forvaltningen varierer i styrke etter hvor truet de. Vi bør også legge inn et element av nasjonalitet, dvs. ta vare på de elementene som Norge har størst ansvar for. I den sammenheng vil jeg hevde at vi har større ansvar for de gamle sørnorske stammene av jerv og fjellrev, enn for vår relativt nye ulvestamme som i virkeligheten dreier seg om opprinnelig svenske dyr som har etablert seg over grensa.

Ved siden av kommer det jeg vil kalle «tabloidmangfoldet». Dette er de artene som er behendige å ta fram når biologisk mangfold skal opp i media. Også våre forvaltende myndigheter bruker dette tabloidmangfoldet når biologisk mangfold skal fremmes i brosjyrer og populære tidsskrift. Ikke noe galt i det, bare hensikten er reklame. Men når vi oppdager hvilke arter de økonomiske midlene går til, ser vi at tabloidmangfoldet er mer enn bare profilering for allmennheten, og nettopp dette gjør bevaringsbevisste biologer så forbanna!

Først har vi «villmarksliv-mangfoldet» der man ønsker å frede hvert eneste øde fjellområde med få arter pr. kvadratmil og finansiere oppsyn, mens svært artsrike

områder i lavlandet må greie seg uten vern og oppsyn.

Dernest har vi «tallerkenmangfoldet» der det gamle Direktoratet for vilt- og ferskvannsfisk er svært synlig i DN: dvs. hjortedyr, hønefugler og laks og ørret (gjerne ned til det genotypiske mangfoldet, dvs. villakstammer).

Så har vi «karisma-mangfoldet» som dreier seg om mye pels, vakre fjær, store øyner, luffer eller sveiver, og pene blomster, og som enkelte kan bruke ufattelig mye energi og penger på, helt ned til enkeltindivider (Keiko f.eks.).

Videre har vi «macho-mangfoldet» der ressursbruken er korrerert med antall spissetenner enten det nå gjelder vern eller tvert om, utryddelse, og med ditto interesseorganisasjoner og velfylte pengesekker. For når det gjelder de store rovdyra, brukes det mer penger på dem enn på hele resten av det biologiske mangfoldet i Norge.

Til slutt har vi det «fylogenetiske mangfoldet». Artene har nemlig en betydning som evolusjonære greiner på livets tre. Vi biologer ønsker sterkt å ta vare på et mangfold som i størst mulig grad gjenspeiler flest mulige evolusjonslinjer. Oftest grupper der de aller fleste (eller alle) de andre representantene er utdødd (f.eks. dolkhaler og konglepalmer). Ved å anvende det atomære, totale mangfoldet skulle hver snutebilleart (rundt 20 000 arter) være like viktig som vår eneste art av nebbdyr eller eneste art av tempeltrær. Norge, med sin unge flora og fauna, har kanskje ikke så mange arter som fyller ut viktige hull i livets tre, men noen har vi (sjøl om ingen eller svært få av dem er særegent nordiske). Et eksempel er marinøklene som tilhører en eldgammel gruppe bregner med aner tilbake til landplantenes opprinnelse og som har bygningstrekk som regnes som ekstremt primitive. Vi kan også nevne nålkapselmosene, lusegras, dvergjamne, kongsbregne, hornblad, misteltein,

heksekostsopper, narreklubbemorkel, sjøllilla *Rhizocrinus lofotensis*, sjøstjerna *Brisinga endecacemos*, mosskorpionene, lansettfisk, slimål, havmus, stor og liten vannsalamander og piggsvin som elementer som bekler viktige, isolerte greiner av livets tre i Norge.

Ulven er både en del av det biologiske mangfoldet og en trussel mot våre gjenværende utmarksbeitelandskap med sitt særegne biologiske mangfold. Dette kulturlandskapet huser blant annet våre omtalte marinøkler, to av dem til og med på Bernkonvensjonens liste.

Jeg er fullt klar over at 10-20 ulver ikke alene vil kunne utrydde planter, sopp og insekter i kulturlandskapet. Problemet er imidlertid at rovdyra kommer på toppen av alt det andre en utmarksbonde sliter med og kan være dråpen som får ham eller henne til å legge ned bruket og derved kulturlandskapet, med katastrofale følger for de spesielle artene. Jeg snakker dessuten ikke om et beitelandskap «fullproppet» med sau, slik vi nå kan se mange steder i landet. Dette intensivt sauebeita landskapet er ikke så veldig interessant for artsmangfoldet.

Det jeg vil inn på, er de relativt få gjenværende områdene hvor det ennå skjer eksintensivt beite, dvs. få husdyr – gjerne flere slag – over et stort areal. Dette er støislandskapene, utmarksbeitene, hagemarkskogene og lyngheiene,

gjørne som vekselbruk mellom slått og beite. Det er her vi finner de sjeldne og truede artene i kulturlandskapet, og det er disse landskapene som det vil være mest økonomisk å legge ned dersom rammebetingelsene blir verre enn dagens. I disse ramme-

betingelsene inngår også rovdyra. Ekstensive beitelandskap i nåværende og planlagte «ulveområder» på Østlandet vil være utsatt i så måte. Av sjeldne planter vil f.eks. svartkurle, søstermarihand, skjeggklokke, røde svæver og høstmarinøkkel være spesielt truet.

For når det gjelder de store rovdyra, brukes det mer penger på dem enn på hele resten av det biologiske mangfoldet i Norge.

Da rovdyrjakt var nasjonalidrett

AV JAKOB KJERSEM,
TRESFJORD

Det som i dag heter Norges Idrettsforbund, ble stiftet i 1863, under navnet «Sentralforeningen for udbredelse af Legemsøvelser og Vaabenbrug». Beredskap og forsvar hadde høy status, men den store idretten var ikke fotball, men rovdyrjakt, og i årsberetningen for 1864 er det denne idretten som opptar det vesentlige av volumet. På landsbasis ble det utdelt 5 ærespriser i to klasser, nemlig for rovdyr felt i 1863, og kl. «ældre rovdyrjægere», for rovdyr felt i alt, t.o.m. 1863.

I førstnevnte klasse noterer vi som de tre første:

1. Knud Hermansen Ildjarnstadhaugen, fra Hedalen, med 6 felte bjørner.
 2. Mickal Kolbjørnsen Sønsteby, fra Flå i Hallingdal, og
 3. Olaf Knudsen Nedrebø, fra Mo i Telemark, begge med 4 felte bjørner.
- Nr. 4 og 5 Nils Johansen fra Polmak, og Nils Austeinsen Bruunaasen fra Nissedal hadde ikke så godt resultat i 1863, men det er nevnt at de begge har ca. 20 bjørner på samvittigheten, samt noe ulv og gaupe.

Så var det «adelsklassen»:

1. «Thor Tårjesen Auestad af Torrisdals Annex, Drammens Præstegjeld, Gaarmand i framrykket Alder, bekjendt videnom som første Bjørnejæger, har i alt dræpt 59 Bjørne».
2. «Anders Andersen Vestad af Veø Præstegjeld i Romsdalen, 67 aar gammel Kaarmand, oplyst at han har dræbt 45 Bjørne»

Denne Anders Vestad kom fra Jostedal, men kjøpte garden Vestad på øya Sekken, som ligger midt i Romsdalsfjorden, og han fortsatte som bjørnejeger, med tilslutt 50 bjørner på samvittigheten.

Av særlig interesse er nr. 4 i denne klassen, nemlig «Lap Ole Thomasen af Bindalens Præstegjeld i Nordland, var allerede i 1845 en bekjent Bjørneskytte, blev aaret etterpå skalperet og forbitd i Kampen med en Bjørn, men har siden fældet 18 Bjørne. Han er gammel og fattig, forsynt med slette Vaaben, men har vist stort Mod paa sine Jagter efter Rovdyr»

Denne Ole Thomasen (1812-1895) er identisk med jegerlegenden Ol-Tomså. Det omtalte mot er sikkert ikke overdrevet, derimot er dette med fattigdom og dårlige våpen en sannhet med modifikasjoner. Egentlig var han er relativt velstående reindriftsame, og våpene var nok primitive, men etter datiden effektive. Han brukte også spyd i kampen med bjørn. Grundige undersøkelser viser at han i alt felte 109 bjørner, og fikk bl.a. gullmedalje av kong Oscar II. På Helgeland Musum har han fått sitt eget rom, og han er grundig omskrevet i Arvid Svelis bok: «Stien til Maajeh-Tjokka» (Gyldendal 1984).

Premiene som ble tildelt disse jegerne virker kanskje ikke så imponerende mot de summer som i dag florerer i toppidretten, men etter datiden var det forbausende generøse. De 10 vinnerne fikk hver ei sølvkanne, et moderne kammerladningsgevær med bajonett, samt et pengebeløp på 25 til 5 Spesiedaler, fra 1. til 5. plass. En kan vel regne med at i hvert fall førstepremien tilsvarte ei årslønn for en dagarbeider eller dreng.

Rovdyr, den store landeplagen

Som en ser så er det bjørnen som dominerer. Det er fordi at i 1863 var den siste ulvetida (ca. 1800-1850) stort sett over. I de hardeste «gråbeinåra» var det bokstavelig talt katastrofetilstander i de mest utsatte områder. I 1850 bodde 85 % av befolkningen på bygdene, og jordbruk og fiske var den dominerende næringsvei. Raserte husdyrbesetninger førte med seg sult og armod: det gikk

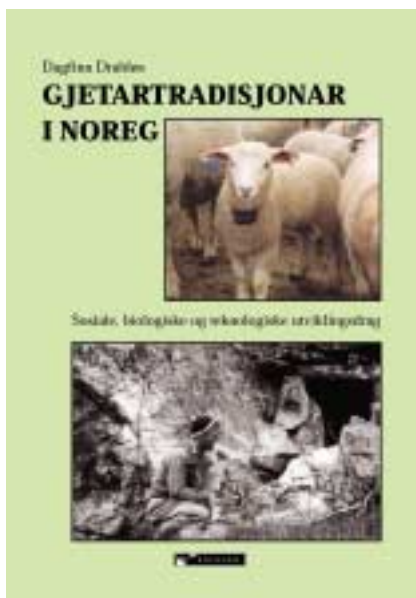
Johan Alnæs fra Verma i Romsdal ble den siste store rovdyrjeger i Møre og Romsdal. I perioden 1903-1920 skjøt han 15 bjørner, og fikk for det landbrukselskapets medalje. Bjørnene på bildet skjøt han med 3 skudd på ett minutt i Fræna ved Molde i 1911.

så langt at garder og grender ble fraflytta. Sultne ulveflokker herjet mellom husdyra sommerstid, og om vinteren tok de fullstendig kål på storviltet, elgen og hjorten. På Nordvestlandet dukket en og annen hjort opp først i 1940-åra, i dag felles de i tusenvis, og er blitt en stor ressurs. Dagens rovdyrforvaltere og vernefantaster er fullstendig på villspor når de påstår at rovdyr og storvilt kan trives side om side.

Mot ei ny rovdyrtid?

I 1863 var den verste rovdyrtida over. Ulven var stort sett borte, og mot bjørnen fikk en etter hvert bedre våpen (jfr. riflene som var en del av prenen), men fram mot 1900 var fortsatt rovdyra en pest og ei plage, og en fant ingen grunn til å avslutte kampen før et stykke inn i det 20. århundre (skottpremier eksisterte fram til 1960-70-åra).

Det faktum at rovdyrtider strekker seg nesten inn i vår tid, og at rovdyrenes herjinger er vel dokumentert, viser at dagens vernefantaster (som har en skremmende makt) er totalt historieløse. I sin uforstand er de på god vei til å legge grunn for ei ny rovdyrtid. Det vil aldri bli så dramatisk som for 150 år siden, men i en tid da jordbruket kjemper med ryggen mot veggen er det dramatisk nok. Miljøvernet (og herunder rovdyrforvaltninga), slik den praktiseres, er i hvert fall et lokomotiv i utviklinga mot avfolkning av det bygde-Norge som det tales så rørende varmt om fra Stortingets talerstol, særlig i valgtider.

En helt ny bok om gjetartradisjonar i Norge er nettopp utkommet på Kolofon forlag. Her har vi fått en samlet oversikt over en omfattende arbeidskultur som har dype røtter i naturbruk og folkeliv her i landet.

Boken fører oss helt tilbake i Vikingetiden, der vokting av husdyr var en viktig del av dagliglive, ikke bare mot rov-

Gjetartradisjonar i Noreg

dyr, men også mot røveri av dyr og beiter og for mest mulig utnyttelse av knappe ressurser.

Framover i mot vår tid ble det store endringer i yrkesliv og arbeidskultur. Folketall, og dermed matbehov økte, voksne menn fikk etter hvert arbeid ved bergverk, i skipsfart, fiskeri og tilhørende industriell virksomhet. Gjetararbeidet ble derfor mer og mer overtatt av barna. Denne barnegjetingen er anslått til ca. 50.000 barn årlig rundt 1850. Det var ikke uvanlig at 8-14 års barn for bare vel 100 år siden måtte traske, ofte barbeint, både 100 og 150 km til gjetararbeid fra vår til høst i fremmede bygder.

I bokens siste del går forfatteren bla inn på hvorfor det i dag, av sosiale, økonomiske og juridiske årsaker, ikke er mulig å gjete på samme måte som i eldre tider. Forfatteren argumenterer overbevisende når han viser at ulike

former for intensiv gjeting som løsningen på dagens rovdyrproblem for beitebrukerne er urealistiske drømmerier under norske forhold.

Dagfinn Drabløs «Gjetartradisjonar i Noreg»

Kulturhistorisk framstilling
fra vikingtid til nåtid. 198 s.
Munner ut i et kraftig oppgjør
med dagens rovviltpolitikk.

Selges fra www.kolofon.com
eller i bokhandel
(Kr. 240 + omk.)

Portofritt fra forfatter så langt
hans opplag rekker.
Tlf.: 64 94 26 24

Brev til Miljøkomiteen - Forts. fra side 4

Vanskeligheten er at dette må skje på andres bekostning. Utmarksbrukere av ulike slag, skogeiere og de av oss som vil være bosatt innenfor ulvesonen myndighetene er i ferd med å opprette, må innskrenke eller gi avkall på rettmessig virksomhet for å gi plass for en ny ulvestamme. Inngrep og forstyrrelser i manges virke og levesett krever i alle fall en klar og ugjendrivelig begrunnelse. Våre internasjonale forpliktelser overlater helt og holdent til oss selv å bestemme hvor i landet og i hvor stort antall vi skal ha ulv. Ulv vil vi få «i bøtter og spann» fra Sverige (som viltansvarlige i et av Agderfylkene uttrykte det til en avis i sommer) uansett om vi har en norsk fredningssone.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk stiller seg slik jeg oppfatter det ikke prinsipielt avvisende til artsvern så lenge det blir tatt rimelig hensyn til andre behov, slik også Bernkonvensjonen anviser. Aksjonen (som undertegnede ikke er medlem av men har støtt på i flere sammenhenger), har synliggjort at den har en ledelse og medlemsmasse med allsidig erfaring og innsikt, ikke minst hvis vi sammenholder med hva Miljøverndepartementet vil møte hos grupper og organisasjoner med snevrere mandat og perspektiv. Ikke desto mindre har departementet (u.h.t. til kritisk holdning til gjeninnføring av en fast ulvebestand), nektet å gi aksjonen økonomisk støtte som kan styrke dens arbeid med råd og forslag for planlegging og gjennomføring av rovdyrforvaltningen. Ovennevnte organisasjoner

og en del andre får derimot hvert år, også i år, til dels betydelige beløp.

Alle parter burde etter undertegnedes skjønn anse seg vel tjent med at de nye føringer Stortinget vil ha inn i forvaltningspolitikken, blir forberedt og belyst så bredt, inngående og grundig som mulig.

Vennlig hilsen
Erik Lykke
Tidligere ekspedisjonssjef
i Miljøverndepartementet

Bli medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

«Denne siden har vi laget for deg som ennå ikke er medlem i Folkeaksjonen».

Under finner du en kortversjon av Folkeaksjonens NYE rovdyrpolitikk, et innspill som ble overlevert Miljøverndepartementet 1. mars 2003, som grunnlag for skrivingen av Ny Stortingsmelding om rovdyrpolitikken. Innspillet kan leses i sin helhet på Folkeaksjonens internettside www.rovdyr.org

Livskvalitet

Rovdyrkonflikten er ikke bare kamp mellom næring og verneinteresser. Det handler om folks hverdag. Folkeaksjonen mener at rovdyrpolitikken må bygge på realistiske målsettinger for det antall rovdyr vi kan ha i Norge, sett i forhold til akseptable økonomiske og samfunnsmessige konsekvenser for enkeltpersoner, lokalsamfunn og næringsliv.

Fra en-arts til helhetlig forvaltning

Forvaltningen av de store rovdyrene må alminneliggjøres på linje med forvaltningen av andre arter. Rovdyrene som symbol for et høyverdig biologisk mangfold tar søkelyset vekk fra andre og viktigere utfordringer i forvaltningen av det biologiske mangfoldet i Norge. Ingen av de fire store rovdyrene våre er utrydningstruede arter, og alle rovdyrene i Norge er deler av bestander med hele Fennoskandia som leveområde. I følge Bernkonvensjonen er det de sammenhengende bestander som skal være levedyktige.

«Lokal konsekvensbasert forvaltning»

Vi konstaterer at Norske myndigheter har politisk handlingsrom til å prioritere egne innenlandske behov foran internasjonale avtaler som regulerer forvaltningen av store rovdyr. Akseptert konfliktnivå må være det som bestemmer hvor mange store rovdyr som Norge skal ha ansvaret for. Bestandsregulering skal skje ved regulær jakt, utover det antall individer av skadegjørere og individer med unormal adferd som felles ellers i sesongen. Folkeaksjonen har følgende politikk for de ulike rovdyrene:

Gaupe: Dagens modell for forvaltning av gaupa er god og kan med fordel overføres til de andre store rovdyrene. Forutsatt mer effektive bestandsregistrering, vil denne modellen med utstrakt regional myndighet og lokal deltagelse være en kostnadseffektiv og ansvarsbyggende metode.

Jerv: Med tilrettelegging av fortsatt kontakt og utveksling av individer mellom delbestanden i Sør-Norge og resten av bestanden i Nord-Norge vil det ikke lenger være faglig grunnlag for å operere med en egen sørnorsk jervebestand. **«I forhold til faglige krav til bestandenes levedyktighet vil det derfor være forsvarlig med en klar reduksjon av antall jerv både i Nord-Norge og i Sør-Norge».**

Bjørn: Dagens forvaltning av bjørn i kjerneområder har vist at denne modellen ikke oppfyller Stortingets todelte mål om forvaltning av store rovdyr uten at det går utover mulighetene for et aktivt landbruk basert på beiting i utmark. Utviklingen i Lierne kommune i Nord-Trøndelag viser også at kjerneområdemodellen heller ikke er forenlig med et normalt liv i lokal-

miljøet. **«Folkeaksjonen mener at forvaltningen av bjørn skal skje ved at en unngår konsentrasjoner som er til vesentlig ulempe for beitenæring og lokalsamfunn».**

Ulv: «Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk sier nei til fast ulvestamme i Norge. Nye genetiske undersøkelser viser at ulven vi har i Sør-Skandinavia» ikke er i slekt med den gamle skandinaviske bestanden, men stammer direkte fra russisk ulv. Denne bestanden er så tallrik at den delvis utgjør et stort forvaltningsproblem i deler av Russland. Folkeaksjonen mener at Norge ikke har forpliktelser til å bevare russisk ulv i Skandinavia.

Sverige har vedtatt nasjonalt delmål på 200 ulver av den russiske bestanden. **«Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk ser ingen grunn til at Norge skal ha forpliktelser til å ta del i svensk innenrikspolitik».**

Vi vil gjerne ha deg med som medlem. Du kan bruk kupongen på neste side til innmelding. Se også Folkeaksjonens program og hovedkrav til ny politikk på bladets baksideomslag.

Du kan også melde deg inn via Folkeaksjonens internettside www.rovdyr.org. Nordens beste rovdyrside, alltid oppdatert om hva som skjer.

Vervekonkurranse for en bedre rovdyrpolitikk

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har den beste rovdyrpolitikken. Vi arbeider målrettet og seriøst for at alle viktige beslutningstakere i Storting, Regjering og forvaltning skal få best mulig informasjon og kunnskap om rovdyrkonflikten og om vår politikk.

Styrken i våre argumenter og ressursene vi har til rådighet er direkte avhengig av størrelsen på medlemsmassen. Vi utfordrer derfor alle våre medlemmer til å gjøre en innsats for at flest mulig av våre mange sympatisører blir medlemmer.

Nye medlemmer betaler nå for 2004. Vår vervekonkurranse for 2003 fortsetter til og med 15 februar 2004. Den personen som har vervet flest medlemmer til Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk innen 15 februar 2004 vinner følgende premie:

Jakttur til Estland eller Polen
eller alternativt
en annen reise i Europa til en verdi av kr. 12.000

Etter avtale kan du få tilsendt Folkeaksjonens vervegiro eller få en medlemsblokk for direkte salg av medlemskort.

Alle som verver minst tre medlemmer vil få tilsendt Folkeaksjonens T-skjorte gratis.

Størrelser fra S-XXL.

T-skjorten kan også kjøpes for kr. 100 + frakt.

Ring inn bestillingen eller send e-post til Folkeaksjonen

Jeg melder meg herved inn som medlem i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk.
Medlemskontingent betales når jeg får tilsendt giro på kr 150,- pr. år.

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Navn:.....

Adresse:.....

Postnr./Sted:

Jeg har vervet 3 medlemmer og ønsker T-skjorte i str. _____

Jeg bestiller herved _____ stk T-skjorte i str. _____ á kr. 100,- pr. stk eks. porto

Navn:

Adresse:

Postnr./Sted: Telefon:

Innmeldingsskjema sendes:

Folkeaksjonen
ny rovdyrpolitikk,
Pb. 40, 7701 Steinkjer

aksjonen@rovdyr.org
Telefon: 975 95 119
Telefax: 74 16 62 36
Bankkonto: 4464.09.33434

Små-annonser

Holmen Mote AS
Match Woman
Tlf 66849352 BÆRUM

Solberg Reiser AS
Turoperatør, Fly og Buss
Tlf. 6917755 HALDEN

Tippehjørnet
v/ Trond Ringstad
1940 BJØRKELANGEN
tlf. 63863179

Villis Jakt/våpen og fritid
1940 BJØRKELANGEN
Tlf. 63855310

GTB - Turbussen
2656 FOLLEBU Tlf. 61228330
mob.(24 timer) 90770070
Ta kontakt for et godt tilbud.

Fregn Forlag
2420 TRYSIL
Tlf. 62451490

Landbruksmekaniker
Einar Heen Hjelle
2975 Vang i V. Tlf. 95214144.

Jæger og Hund
3534 SOKNA
Tlf. 32145443

Setskog Regnskapskontor
Bedre livskvalitet –
Uten ulv. 1954 SETSKOG

Fjällräven AS
Hagev. 11 Serviceboks
2613 LILLEHAMMER
Tlf. 61246900 Telefaks 61246901

Vuku og omegn
Regnskapskontor
7650 VERDAL Tlf. 7400026

Lierne Fisk AS
7882 NORDLI Tlf. 908 35 712
E-post siv-aa@online.no

Abra Papir AS
7870 GRONG
Tlf. 74331578

Brønseth Blomsterforretning
Grong Kjøpesenter
7870 GRONG Tlf. 74331101

Grong Dyreklinikk
7870 GRONG
Tlf. 74332100

Grong Gårdsmat
7870 GRONG Tlf. 74331699
Småskalaproduksjon av lam og gris

Bruvoll Sag & Høvleri
2636 ØYER

Bjørn's Kro & Motell
Vingromsv. 5, 2608 LILLEHAMMER
Tlf. 61053800
www.interact.no/bjornskro
<http://www.interact.no/bjornskro>

G-SPORT Rustadstuen
Strorgata 97, 2615 LILLEHAMMER
Tlf. 61247575
www.rustadstuensport.no
<http://www.rustadstuensport.no>

Midt-Norsk Mobilslakt AS
Svein Arne Bjørkås
7882 SØRLI Tlf. 74339271

Støtte- annonser:

Østfold Harehundklubb

Gudbrandsdal Elghundklubb

Oslo-området Elghundklubb

Hadeland Elghundklubb

Hedmark Elghundklubb

Østerdalen Elghundklubb

Nord-Trøndelag Sau- og Geitalslag

Foldereid Sauavlslag

Hedmark Sau- og Geitalslag

Sør-Trøndelag Bonde- og
Småbrukarlag

Lesja Sauavlslag

Oppland Sau- og geitalslag

Oppdal Bondelag

Oppdal Sauavlslag

Rennebu Sauavlslag

Småannonser koster
kr. 300 pr stk.
Frist for neste nummer er
15 januar 2004.

Bestill på tlf. 975 95 119
eller faks 74 16 62 36 eller
epost: aksjonen@rovdyr.org

Medlemsinformasjon fra fylkeslag og lokallag

I hver utgave av Folkeaksjonens medlemsblad setter vi av plass til informasjon om fylkeslag og lokallag og direkte informasjon fra lokallagene til sine medlemmer.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har på grunn av ulike årsaker ikke fått til å arrangere landsmøtet i 2003. Dette kan vi bare beklage, men landsstyret vil nå inviterer til Landsmøte, xx januar 2004 på Bjørns Kro i Lillehammer. Her vil det også bli lagt opp til en gjennomgang av den nye Stortingsmeldingen, vi håper at Miljøverndepartementet vil være representert.

Medlemsinformasjon fra fylkeslag og lokallag.

Akershus Fylkeslag

Styret i fylkeslaget består av:

Kåre Holmen, Aurskog, leder	63 86 42 06
Arve Strømsæther, Sørum	63 82 67 50
Randi Budahl, Gan	63 88 49 61
Pål Sennerud, Blaker	63 90 34 27
Erik Noraker, Fetsund	63 88 16 27
Kontakt Oslo-medlemmer:	
Vigdis Wøyen Dokka, Oslo	22 44 28 64

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk/ Akershus fylkeslag inviterer alle medlemmer til årsmøte onsdag 25. februar 2004 kl. 19.00 i Aurskog-Høland kommunes rådhuskantene. Vanlige årsmøtesaker. Saker som ønskes behandlet på årsmøtet må sendes styret skriftlig innen 25. januar 2004.

Hedmark Fylkeslag

Styret i fylkeslaget består av:

Magne Løkken, Folldal, leder	62 49 03 70
Bjørn Skåret, Trysil	62 45 10 14
Per Bye, Nes på Hedmark	62 34 23 74
Nina Bismo, Grue	62 94 44 86
Bjørn Tangen, Stor-Elvdal	62 46 45 33

Den lokale Miljøforeningen for bosetting i Nord-Østerdal har vedtatt å skifte navn og gå inn i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk. Foreningen heter nå Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk/ Nord-Østerdal Bygdemiljø. Folkeaksjonens medlemsblad sendes alle som er medlemmer i foreningen, og vi ber om de av medlemmene i Miljøforeningen som ikke vil være med i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk, gir beskjed om det til Ola Tronsmoen, 2690 Alvdal tlf. 62489536 innen 15. januar 2003.

Oppland Fylke

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk i Oppland er ikke organisert med eget fylkeslag. I Oppland har vi en rekke lokale og regionale lag som er direkte tilsluttet Folkeaksjonens hovedorganisasjon.

Lillehammer

Folkeaksjonens lokallag på Lillehammer hadde årsmøte 10. april, det nye styret består av: Arnt Orskaug, tlf. 61259007. Andre styremedlemmer er Mathias Finsveen, Astrid Vigenstad, Arve Rolstad, Erik Wedum og Åge Brekken..

Gausdal

Lokallagsstyret består av Arve Gudbrand Blihovde tlf. 61228105. Andre styremedlemmer er Jarle Bye, Johan Ruud, Randi Kampsveen, Amund Berget og Bjørn Granly.

Valdres Regionlag

Styret i regionlaget består av: Arne Myrvang, Øystre Slidre (leder) tlf: 61340463; Einar Heen Hjelle, Vang; Gjermund Storhaug, Vestre Slidre; Ole Knut Fauske, Etnedal; Ole Arne Øyhus, Sør-Aurdal og Torleiv Grimstad, Nord-Aurdal.

Skjåk

Laget ledes av Embjørg Langleite Skamsar, tlf. 61214072. Styremedlemmer er Sylfest Ramstad, Leif Skiaker, Torgrim Rusten og Ola Stensgård.

Dovre

Lokallaget i Dovre ledes av Martin Leren, Dovre. Tlf. 61240735. Andre styremedlemmer Gunnar Holum, Torbjørn Elvestad, Ragnfrid Lerhaugen, Leif Arne Storustløyken, Hans Kåre Vorkinslien og Svein Bjørnsgård.

Telemark Fylke

Kontaktpersoner for Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk i Telemark er: Halvor Midtveit, Vinje. Tlf. 35070152 og Olav H. Nystog, Rauland. Tlf. 35073864.

Buskerud Fylke

Kontaktperson for Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk i Buskerud er: Andreas Groseth, 3525 Hallingby, tlf. 32 13 06 49

Aust-Agder Fylke

Kontaktperson for Folkeaksjonen i Aust-Agder er Sigmund Lintveit, Vegårshei. Tlf. 99742834

Østfold Fylkeslag

Fylkeslaget ledes av Nils Solberg, Halden . Tlf. 69177555. Andre kontakter: Kåre Ødemark, Skiptvedt Tlf. 90515374.

Nord-Trøndelag Fylkeslag

Fylkesstyret består av: Leif Johannes Sklett, Grong, 74332148 (leder). Andre styremedlemmer er Siw Ellinor Aagård, Lierne. Martin Kolstad, Verdal. Per Odd Fjær, Bangsund. Magne Rønning, Overhalla. Bjørnhild Bremer, Levanger.

Ulv spiser jerv

Ei radiomerket jervetispe og en unge ble i slutten av august funnet død i Gråfjellet i Åmot i Østerdalen. To andre jervevalper, derav en radiomerket var også forsvunnet. Funnstedet ligger innenfor Gråfjellulvenes revir, og i følge opplysninger fra DN og NINA er det stor sannsynlighet for at det er ulven som har tatt jervene.

Kilde: www.rovdyr.org

Spanias ulvestamme vokser

Den spanske ulvebestanden øker, og består nå av mellom 1.500 og 2.500 dyr. På 1960-tallet var bestanden nede i 400.

Spania har i dag Vest-Europas største ulvestamme, noe mange kan styre sin begeistring for.

I Guadalajara-provinsen fant det 2001 sted 59 ulveangrep mot kveg, der over 1.000 dyr ble drept, skadd eller forsvant. - Det er forferdelig å se. De gikk rett i strupen på et av føllene. Jeg greide å distrahere dem, men det var ingenting jeg kunne gjøre for å redde dyret, forteller bonden Aldina Murias som ble vitne til et ulveangrep i Asturias-regionen.

Folks frykt henger også sammen med gamle historier om mennesker som ble ulvens bytte. Det siste kjente angrepet mot mennesker fant sted i 1974, da en ulv drepte to små barn.

Kilde: www.gaardsplassen.no

GARMIN GPS og kart fra et firma med lang erfaring:

Alltid gode tilbud og service hos GPS Spesialisten
NORSK FERIE & FRITID AS

«VEIEN TIL DET GODE LIV»

Tlf: +47 97719909 – Fax: +47 62974120
www.odalnett.com - E-mail: ruberg@online.no
2133 Gardvik – Nord Odal

Vi i Norsk Ferie & Fritid har mange års erfaring med salg / opplæring / bruk av GPS, og har det siste nye av både kart og modeller på lager. Hos oss får du råd og veiledning om hvilken modell som kan passe til nettopp ditt behov, samt hjelp og støtte ved installering av elektroniske kart og software. Velkommen til en hyggelig prat om de fantastiske hjelpemidler GPS fra Garmin er!

Alle registrerte medlemmer i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk mottar dette bladet. Får deres familie flere, kan dere gi bort ett til naboen som ikke får ...

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk er en landsomfattende organisasjon med formål å få Stortinget til å endre dagens rovdyrpolitikk. Organisasjonen er partipolitisk nøytral og uavhengig. Store rovdyrbestander gir høyt konfliktnivå og en uakseptabel situasjon i forhold til lokalsamfunn, enkeltmennesker, dyrevern og utmarksnæringer. Det er ikke bare en konflikt mellom næring og verneinteresser, det handler om folks livskvalitet i hverdagen.

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk har følgende krav til ny rovdyrpolitikk:

- **Forvaltningsmodellen med kjerneområder og soner må bort**

Kjerneområder og soner for rovdyr er en kunstig geografisk inndeling som gir en urimelig belastning for enkeltpersoner og lokalsamfunn i rovdyrområdene. Rovdyrbestandenes levedyktighet må vurderes over større områder også gjennom samarbeid med naboland. Bestandene må balanseres mot en aktiv bruk av utmarksressursene.

- **Lokal forvaltning**

Rovdyrforvaltningen må underlegges lokal folkevalgt styring og kontroll. Dette er en grunnleggende forutsetning for en vellykket rovdyrpolitikk. Forvaltningen må skje i samsvar med lovverk og internasjonale avtaler som forplikter Norge til å ta hensyn til lokalbefolkningens og urbefolkningens nærings- og kulturtradisjoner.

Folkeaksjonen vil synliggjøre folks motstand mot en feilslått rovdyrpolitikk. Våren 2004 skal Stortinget behandle en ny Rovdyrmelding. Dette kan være bygde-Norges siste sjanse til å unngå en ødeleggende rovdyrpolitikk.

Medlemskontingent for 2003 er kr. 150 pr. person, og kan betales til konto. 4464.09.33434. Du kan også melde deg inn over internett. Klikk deg inn på www.rovdyr.org. Nordens beste rovdyrside på internett.

- **Effektivt uttak av skadedyr**

Uttak av rovdyr som gjør skade, viser unormal adferd, eller skaper truende situasjoner må skje raskt og effektivt. Lovverk og forvaltning må tilpasses allmenne verdioppfatninger om dyrevern, ressursforvaltning og respekt for enkeltmennesket. Nødvergeretten må kunne brukes for å forhindre skade.

- **Nei til fast ulvestamme i Norge**

Ulven i Skandinavia tilhører den russiske ulvestammen og er ingen truet art. En ulvestamme gir store negative konsekvenser for allsidig bruk av utmarksressursene og i neste omgang bosetting og næringsliv. Folk føler frykt for ulven der den etablerer seg. Ulven kan i spesielle situasjoner være direkte farlig for mennesker.

Landsstyret i Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk

Leder: Ola Stensgård, 2690 Skjåk - Tlf. 61 21 30 59 - olsten@skjak.online.no
Styremedl.: Tore Ødegaard, 1932 Setskog - Tlf. 63 85 72 54 - t-oed@online.no
Nils Solberg, 1792 Tistedal - Tlf. 69 17 75 55 - nils.solberg@solbergreiser.no
Anette Jørstad, Fåberg - Tlf. 61 26 19 69 - geir.stavheim@c2i.net
Odd Arne Pettersen, Snåsa - Tlf. 74 15 16 65 - odarnepe@online.no
Varamedl.: Arve Gudbrand Blihovde, 2652 Svingvoll - Tlf. 61 22 81 05
Wilhelm Elsrud, Holmenkollv. 32 F, 0376 Oslo - Tlf. 22 14 02 22
Rune Kurås, 7372 Glåmos - Tlf. 72 41 41 26
Sekretær: Åsmund Ystad, Utgård, 7717 Steinkjer - Tlf. 975 95 119 - aksjonen@rovdyr.org